

Posudek oponenta

Viktor Kubík: Dekorativní tvarosloví italského knižního malířství (1250-1330)

Předložená práce je netradiční výběrem tématu a neobvyklá metodologickým přístupem autora a nakonec i svým rozsahem. Autor práce se totiž zabývá dekorativním tvaroslovím italského knižního malířství z let 1250-1330 a používá metodu detailního studia tvarosloví jak jí kdysi s velkým zdarem uplatnil Jan Květ. Kubíkova metoda, inspirovaná obdobnými přístupy v evropském kontextu jak ukazuje v práci uvedená rozsáhlá literatura, přístup Květův přesahuje a rozvíjí komplexnějším přístupem ke zkoumaným rukopisům. Práce V. Kubíka je velmi systematicky rozčleněna do přehledných kapitol. V úvodu se její autor věnuje především metodě přístupu. Po úvodní metodologicky zaměřené kapitole následují syntetizující přehledy, které se dotýkají vymezení regionálních a stylových okruhů, včetně souvislostí historických, které jsou nutné z hlediska bádání nad příslušným rukopisem. To je jeden z přínosů práce, neboť jak konstatuje sám její autor takovýto úhel pohledu doposud chyběl i v italské odborné literatuře.

Nejdůležitější částí práce je vlastní typologický rozbor ornamentiky italských rukopisů, Autor postupuje od základních prvků výzdobného systému. Nejprve se zabývá typem iniciál, a to podle způsobu jejich konstrukce. Následuje typologie rámců vnějších polí iniciál. Logicky pak autor práce pokračuje v typologickém přehledu systému rozvrhu výzdoby na jednotlivých foliantech, a to podle určující funkce iniciál, dále jsou podrobně rozvedeny variace schémat konstrukce medailónů a jejich typologie, vycházející z typů rámců medailónů. Tuto kapitolu doprovází přehledná schémata rozvrhu rozvilin a přehled způsobu konstrukce žerdí až po skladebné kombinace žerdí a rozvilin. Tvaroslovné prvky autor systematizuje dle hierarchie jejich uplatnění v dekorativním systému. Tuto část pak Kubík završuje přehledem dílensky charakteristických kompozic motivů vázaných na výzdobu žerdí. Dále si všímá tzv. květinových srostlic, jež jsou důležitou součástí dekorativní výzdoby italských rukopisů. Závěr této kapitoly tvoří přehled systému výzdoby bordur a pojetí droherií z hlediska obsahové skladby. Pro srovnání provedl Kubík také systemizaci ornamentiky byzantských rukopisů. Obtížnost práce v této kapitole spočívá také v terminologii při popisu dekorativních motivů. V převážné většině přejímá pojmosloví Květovo (v podstatě vycházející ze způsobu jak rostlinné části popisují přírodovědci

Na podkladě předcházející analytické kapitoly pak V. Kubík se pokouší stanovit (či upřesnit) jednotlivá střediska produkce iluminovaných rukopisů.

Práce je velmi specializovaná, a najít oponenta specialistu na italské rukopisy je u nás téměř nemožné, pro zahraničního specialistu (a těch není mnoho) by musela práce být napsána v cizím jazyce. Při posuzování jsem se zaměřil spíše než na vlastní materiál na strukturu práce a metodologický přístup autora. Metoda, kterou autor používá klade velké nároky na hlubokou znalost zkoumaného materiálu, neboť pouze velký soubor (ideální by byla analýza všech dochovaných rukopisů, ale i to je relativní vzhledem k dochování fondu památek) umožňuje objektivované závěry, při nízkém počtu památek by tak trochu šlo o samoúčelnou hru. Zde vidím určité úskalí této metody. Problémem je i odlišení obecné stylových předpokladů a individuálního styl autora či dílny. Při takovémto způsobu práce je samozřejmé, že autor pracuje s originály, což je náročné na čas, proto chápu i to, že práci odevzdává V. Kubík v nejzaším možném termínu. Velmi oceňuji minuciózní práci V. Kubíka při popisu dekorativních prvků rukopisů, je to vynikající ukázka uměleckohistorického zručnosti. Oceňuji také tu skutečnost, že Kubík nepovažuje metodu kterou používá za samospasitelnou, ale jako jeden z možných stupňů hlubšího poznání zkoumaného rukopisu a s tím mohu bez výhrad souhlasit.

Kubíkova práce je návratem ke „Stilgeschichte“, což může působit jako jistý anachronismus v oboru, kde jsou vyzdvihovány především přístupy z hlediska dvorských a panovnických idejí . Takovouto práci, která ukazuje mnohotvárnost oboru dějin umění velmi vítám. Předložená trojdílná práce splňuje bohatě všechny nároky kladené na práci doktorskou, proto jí velmi vřele doporučuji k obhájení,

V Praze, dne 20.7. 2006

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt

